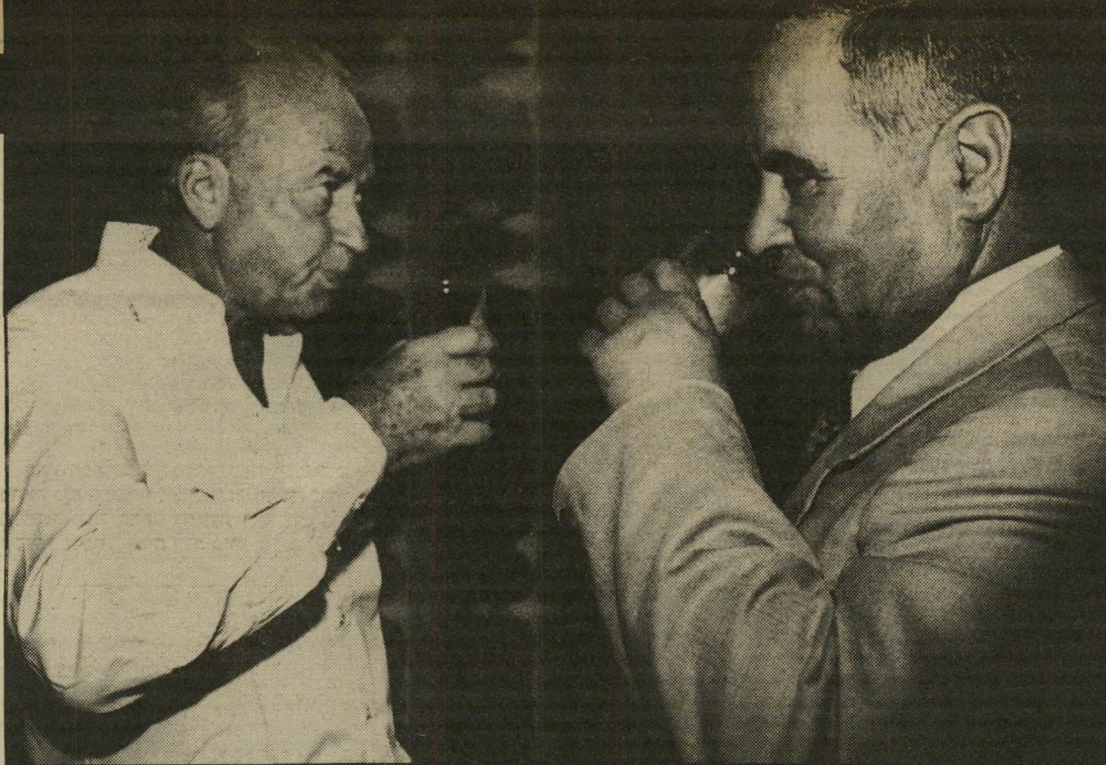

ראיון מיוחד עם אליאס פרייג: „מעולם לא הפסדתי בבחירות!“

ראשיעירייה פרייג עם שריהביטחון יצחק רבין משתתף קבוע בשיחות בכירי צה"ל

זה לא מדויק, נשאר גם ראשיעיריית טול-כרם, וטבאם ובי"צחור. אבל אני היחיד שמעורב פוליטית יותר מהאחרים. אני מוזמן קבוע עליידי ממשלות בעולם לשיחות עם מנהיגים מערביים.

● מפחיד אותך לדעת שאתה הפ"סמיני המועדף על חבריהכנסת של הליכוד והמערך?

אילו הייתי פוחד, לא הייתי מדבר. ● והחילום, שאתה רואה מחוץ

לפני שלוש שנים. הייתי אורח של אורה נמיר וכמה מחבריה.

● מה עשית שם?

הלכתי לשם, נפגשתי איתם. פגשתי את שלמה הילל, אז יו"ר הכנסת. פגשתי הרבה חברייכנסת שם. הרי זה רק חמישה קילומטר מן המקום שאני יושב.

● איך אתה מסביר את העובדה שאתה היחיד שנשאר במקומו מאז בחירות 1976?

אורח קבוע בכינוסים ובפגישות עם אישים בינלאומיים. הוא מקובל, כפי שהתברר מן המישאל בין חבריהכנסת, אפילו על חלק מחברי הליכוד.

● מה דעתך על כך שרבים בע"ברייהכנסת אמרו שאתה נמצא בע"דיסות ראשונה מבחינתם כנבחר מבין הפלסטינים, אם וכאשר ייערכו הבחירות בשטחים?

זה טוב. השאלה היא אם הם מתכוונים לעריכת בחירות ממש, או שהם מתכוונים למנות. כרגע אין יודעים דבר על תוכנית הבחירות. קל לדבר על בחירות חופשיות ודמוקרטיות, אבל למה מתכוונים בזה? שיהיו מאות חיילים בעיר, על הגגות, ברחובות?

● אבל אתה רואה עצמך כמנהיג? מנהיג צריך להיבחר.

● אתה נבחרת. כראשיעירייה פעם ראשונה נבחרתי למר

עצתהעיר ב-1954, אחר-כך ב-1963. ב-1972 נבחרתי כראשיעירייה, וגם ב-1976. ברך השם לא הפסדתי אף מערכתבחירות.

● אתה מתכוון לרוץ שוב, כשי יהיו בחירות? לעירייה כן.

● ומעבר לזה? אני לא יודע. הם צריכים לאשר קודם כל תוכנית של בחירות, שיהיו בחירות חופשיות ודמוקרטיות, כפיקוח בינלאומי או משקיפים בינלאומיים. אנהנו רוצים שממשלתישראל תפרט את התוכנית. האנשים פה לא יקנו תוכניתבחירות מעורפלת. שמיר אמר. אני חנו לא נחזיר אינץ' אחד. או בשביל מה הבחירות?

● נניח שכל זה מתברר ומתקבל על שני הצדדים, אתה מתכוון להיות מועמד?

אני לא אענה על השאלה הזאת, עד שאראה שהכל מסתדר. אני מדבר על ריזקים בשלום כבר 17 שנה, מאז שאני ראשיעירייה. אמרתי כל השנים, שחייבים להכיר בזכות ישראל להתקיים על בסיס החלטות האו"ם 242 ו-338. אני רוצה שלום בארץ הזאת, שגם יהודים וערבים יוכלו להיות כשכנים שווים.

● בעצם, אתה מכיר את מנהיגי ישראל טוב יותר מכל הפלסטינים.

פגשתי באופן אישי כל ראשיממשלה מאז 1967, כל נשיא ישראלי, גם את המנהיגות הישראלית, את כל שריהביטחון, ושרים אחרים.

● היית פעם בכנסת? ביקרתי שם פעם.

● מתי?

בתאם לבחירות ולהעדתם של רוב חבריהכנסת מהליכוד ומשמעוד שאיתם ריברתי, הלכתי אל אליאס פרייג, ראשיעיריית ביתלחם, כדי לשמוע את דעתו על כך. הנסיעה מירושלים לביתלחם אורכת דקות אחדות בלבד, אך היא מייצגת עולם ומלואו. בבווקר יום השבת לא היה במקום סגר, לא היה עוצר ולא התנה שביתתמיסחר כללית. הכביש הבינעירוני הראשי היה פתוח, חוץ ממחסום צה"לי אחד ליד הכניסה לשכונת גילה. אבל תוך חצות העירייה וכנסייתהמולד לא ניתן להיכנס ברכב פרטי, כי—כך התברר לי אחר-כך— למקום היו אמורים להגיע באותו הזמן 50 אוטובוסים, המובילים את עובדי של משולם ריקליס המבקרים בארץ.

ברחבה הגדולה, שמיגורשהעירייה שלה היה פנוי ממכוניות, הסתובבו עשרות חיילים, גיפים צבאיים נסעו אנה ואנה, ומיסר מועט של תיירים התהלכו ביניהם, עושים כמהירות את הדרך מן האוטובוסים אל תוך כנסיית המולד המוגנת. העוצרת היו פתוחות בחלקן, בשעה שהגעתי, וסגורות, בשעה שיצאתי משם.

בני העירייה, בניין עשיר אבן ירושלמית גסה, ניצב בכיכר המרכזית, מול כנסיית המולד, ליד מטההמישטרה המקומי. מחלון חדרו של פרייג שבקומה השנייה נראית הכיכר עמוסת חיילים הצבא.

אליאס פרייג הוא בן למשפחה נוצרית, החיה בביתלחם כבר 500 שנה, לדבריו. הוא נולד ברובע העתיק, הצמוד לכנסיית המולד. הוא אב לשישה ילדים — שלוש בנות ושלושה בנים. כולם, תוך מאות השנות הנשואה לאמריקאי וזיה בארצותהברית, נמצאים בביתלחם.

הוא מכהן כראשיעיריית ביתלחם מאז בחירות 1972. גם בשנים שקדם לבחירות אלה כיהן כחבר מועצתהעיר. הוא ראשי העירייה הידוע ביותר שנשאר ככהונתו מאז בחירות 1976. הוא הצליח במרצת השנים להלך כזהירות בין הטיפות. התנה לו החלקי את רצינית, לפני חודשים אחדים. הוא הציע שאולי כדאי לפלסטינים להפסיק את האינתיפאדה ולתקוף ניהול המאומות עם ישראל, וחסף על הראש מהצגת אסוף שבתונים. חוץ ממיקה זה מצליח פרייג לשמור על מקומו.

בגלל היותו הותיק שכך ראשיהערים שהצליחו לשרוד מגידוש, ממאסר, מקנה הרובה ומרם הארוכה של המתנחלים, הוא המוכר הידוע ביותר לשילטן הישראלי.

הוא משתתף קבוע בשיחות שמנהלים בכירי צה"ל עם מה שהם מכנים „המנהיגות המקומית“. הוא משתתף קבוע בשיחות שם נהלים נציגי ממשלות ומפלגות מחו"ל עם פלסטינים תושבי השטחים הכבושים. הוא

כך זה היה:

בחירות 1972

ייערכו באפריל 1976 ברחבי הגדה. הבחירות, כך הודיע אז המימשל הצבאי, יהיו חופשיות ודמוקרטיות וניתנה בהן זכותהצבעה לכל תושב פלסטיני מגיל 21 ומעלה. לפי ההוראה הורשו גם נשים להשתתף בבחירות. למרות שאלה נערכו על-פי החוק הישראלי, שאי"ת זכותהצבעה רק לגברים בוגרים. הבחירות היו מוניציפאליות, כאשר אחת המטרות של המימשל הצבאי הייתה לבדוק מתן אפשרות של מינהל עצמי בגדההמערבית.

לפי הנתונים שפירסם הפרופסור משה מעוז, היו ב-1976 88,462 בעלי זכות בחירה. אחוז ההצבעה היה 72%. הבחירות נערכו ב-22 מועצות-ערים ונבחרו 250 חברימועצות. מעוז מסביר בסיפור כי 40% מהנבחרים החדשים ו-35% מראשי הערים החדשים, „היו בעלי נטיות פוליטיות לאומיות, או שמאלניות קיצונית, או שתייהן כאחת“.

בין הנבחרים הבולטים היו בסאם אל-שכעה שכסם, מהד קוואסמה חב"ב רון, כרים חילף ברמאללה, איברהים אל-טוויל באליבירה, מוחמד מילחם בחל"חול ואליאס פרייג בביתלחם. למרות שהבחירות היו עירוניות, נת"פסו ראשיהערים הנבחרים כמנהיגים הפוליטיים של הגדההמערבית. ראשי הערים הנבחרים היו חברים בוועדה לכהונת לאומית. הוועדה נוסדה באוקטובר 1978. היא היתה מורכבת מ-23 חברים וכללה,

גדההמערבית התקיימו שתי מערכותבחירות תחת הכיבוש הישראלי. שתייהן היו בחירות מוניציפאליות, שתייהן נערכו על-פי החוק הישראלי. מערכתהבחירות הראשונה נערכה ב-1972. היא נערכה בשני מחוזים — האחד לצפוןהגדה, איזור השומרון, והשנייה לדרוםהגדה, איזור יהודה. ב"שומרון נערכו הבחירות ב-28 במארס, וביהודה ב-2 במאי. במערכתבחירות זו לא השתתפו תושבי ירושליםהמיוזר-חית.

צשומרון נרשמו, לפי נתונים שפירסם המיזרחן, הפרופסור משה מעוז, בסיפור המנהיגות הפלסטינית בגדההמערבית, 16,500 מצביעים, פחות מחמישה אחוזים מאוכלוסיית השומרון. באיזור יהודה היו 13,068 בעלי זכותבחירה. החוק הישראלי לא התיר לנשים ולנוער לקבל זכותבחירה.

הבחירות התנהלו ללא נוכחות צבאית של צה"ל ושיעוריההצבעה היה גבוה במיוחד: 84% באיזור שכס ו-88% באיזור יהודה.

מערכתבחירות זו היתה הראשונה שהתקיימה אחרי תשע שנים. הבחירות הקודמות בגדההמערבית נערכו ב-1963, תחת השלטון הישראלי.

רוב חברי המועצות שנבחרו ב-1972 ייצגו את העולית הכלכלית ואת החמור לות הגדולות של הגדה המערבית. בחודש דצמבר 1975 החליט שיעמוץ פרס, אז שריהביטחון, על בחירות ש-